

Referat nr. 125
Bekæmpelsesmiddelrådet

Ref. ebp
Godkendt: 30. marts 2009
Mødedato: 24. februar 2009
Tid: Kl. 10:00-12:30
Sted: Strandgade 29,
mødesal C

Tilstede:

Poul Bjerregaard, Marianne Baandrup, Niels-Martin Frost, Claus Hansen, Lea Frimann Hansen, Peter Jacobsen, Jeanne Duus Johansen, Hans Løkke, Michael Nielsen, Per Rosenberg, Lene Sigsgaard, Arne Büchert, Jesper Lund-Larsen, Lillian Petersen, Otto Meyer, Poul Henning Pedersen, Jens Streibig, Eskil Thuesen, Birte Børglum,
Referent: Eva Bartels Petersen

Rikke Donchil Holmberg (til stede under pkt. 4 D), Vibeke Møller (til stede under pkt. 3 og 4 D)

Afbud: Ella Maria Bisschop-Larsen, Jesper Kjølholt, Vibeke Ernstsén, Annette Ravn Jensen og Torben Lippert.

Oplægsholder:

Lisbeth Knudsen, Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet.

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Tema: Biomonitoring af pesticider
 - Mundtligt oplæg ved Lisbeth Knudsen
Status over viden på området
3. Rammer for befæstede arealer
Opsamling på nyt afsnit i rammer for vurdering, som udsendt 16. januar 2009
4. Orientering om administration mv. af bekæmpelsesmiddelområdet
 - A. Antal sager indkommet siden sidste møde
 - B. Ændringer i registreringsvilkår
 - C. Meddelte godkendelser siden sidste møde
 - D. Orientering om lov om kemiske stoffer og produkter
 - Retningslinjer for vurdering af eksponering af sprøjteførere
 - Tilbagekaldelse af produkter i forlængelse af EU-beslutning
 - Status på afvikling af sagspukkel
 - Digitaliseringsprojekt
 - Ændring af kemikalieloven
 - E. Orientering om EU
Bilag vedlægges til orientering. Bemærk venligst at de ikke er endeligt vedtagne:
Forordning til markedsføring af plantebeskyttelsesmidler
Rammedirektiv om bæredygtig anvendelse af pesticider
 - F. Orientering fra Kemikalieinspektionen
 - G. Orientering om biocider
5. Forslag til tema på kommende møder
6. Eventuelt

1. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen godkendes.

Lea Frimann Hansen bød Pesticidenhedens nye chef Eskil Thuesen velkommen.

2. Tema: Biomonitoring af pesticider

Lisbeth Knudsen forklarede, at baggrunden for biomonitoringen var at undgå eller nedsætte antallet af dyreforsøg ved at måle eksponering hos mennesker. Der tages prøver af bl.a. blod, urin og modermælk.

Hun fortalte om forskellige projekter i EU landene. Tyskland har for tiden et stort biomoniteringsprogram til bl.a. at se, om der kan måles forskelle mellem befolkningsgruppen i øst- og vesttyskland.

Belgien har ligeledes et program, hvor man undersøger testpersoner i et landbrugs- og et industriområde og undersøger eventuelle forskelle i eksponering.

EU er ved at sammensætte et pilotprojekt i alle medlemslandene, der skal undersøge 120 personer i hvert land. Man har valgt gamle aktivstoffer for at være sikker på at finde dem alle steder, selv om man kunne have ønsket at undersøge for nogle nye også.

Der blev stillet spørgsmål til biobanken, der er en samling af menneskeligt biologisk materiale, der er tilgængeligt efter bestemte kriterier, men Lisbeth Knudsen forklarede, at materialet var for lille til at bruge i forbindelse med biomoniteringen.

Arne Büchert fandt det glædeligt og vigtigt, at der var kommet gang i EU projektet.

./ Presentationen af biomoniteringen vedlægges referatet.

Formanden takkede for oplægget.

3. Rammer for befæstede arealer

Lea Frimann Hansen orienterede kort om diskussionen på sidste møde. Der var efterfølgende sendt en opsamling på et nyt afsnit i rammer for vurdering i høring, og der var kommet 4 svar hertil, fra Per Rosenberg, Danmarks Naturfredningsforening, Jesper Lund-Larsen og Arne Büchert.

Per Rosenberg mente ikke, at der var grundlag for at ændre den eksisterende praksis på baggrund af diskussionen i rådet.

Miljøstyrelsen mener, at der er gode argumenter for at vælge en anden praksis. Der vil naturligvis blive lavet en konkret risikovurdering i hver sag, men styrelsen vil skelne mellem forskellige typer af befæstede arealer.

Danmarks Naturfredningsforening har sendt en mail, hvor de er enige med Per Rosenberg.

Jesper Lund-Larsen har udtrykt bekymring vedrørende brugen på jernbaner, men der vil ikke ske ændringer i den eksisterende praksis på dette område.

Arne Büchert har foreslået at konklusionen blev taget op igen.

Lea Frimann Hansen pegede på, at der ikke ligger dokumentation for, at der ikke er god grund til at ændre på den nuværende praksis. I øjeblikket kan styrelsen ikke godkende midler til denne type anvendelse, fordi firmaerne ikke laver de undersøgelser, der er krævet, fordi det er krav, der alene forlanges i Danmark. Der lægges op til fremover at foretage en mere differentieret skelnen mellem arealerne, om der er tale om egentlige befæstede arealer eller andre. Det er baggrunden for at ændre reglerne.

Per Rosenberg fastholdt, at han ikke vurderede, at der var et tilstrækkeligt fagligt grundlag for at ændre på den generelle risikovurdering for brug af pesticider på befæstede arealer. Han ville ikke blande sig i styrelsens praksis, men han mente, at det i notatet så ud som om, det var et samlet Bekæmpelsesmiddelråd, der stod bag en sådan anbefaling, og det gjorde han ikke.

Jens Streibig påpegede, at der i notatet alene stod, at det var blevet diskuteret.

Per Rosenberg mente i øvrigt ikke, at der i diskussionen på sidste møde var lagt op til, at rådet skulle tage stilling til en ændring.

Claus Hansen henviste hertil, at det i udsendelsen i notatet stod, at det var Miljøstyrelsens hensigt at ophæve gældende praksis.

Lea Frimann Hansen: På egentlige befæstede arealer er der ikke tale om nedsivning til grundvand men overfladeafstrømning, og styrelsen vil i hver sag foretage en konkret risikovurdering.

Per Rosenberg: Var ikke enig med Lea Frimann Hansen idet vandet skal væk fra arealerne, og der ikke i alle tilfælde er bortledning af vandet. Han fandt, at der er rigtig mange problemstillinger omkring befæstede arealer, der ikke er undersøgt. Med hensyn til stoffet diflufenican mente han, at man slet ikke kendte nok til stoffets egenskaber og dets metabolitter og henviste til stoffets komplekse kemiske struktur.

Claus Hansen: Det er ikke rimeligt at sige, at der er en masse man ikke ved. Der foreligger rigtig mange undersøgelser, stofferne har været igennem godkendelsesproceduren i EU, men selvfølgelig ved man ikke alt. Hvis der er mangler, vil vi gerne præcist vide, hvad det drejer sig om, så vi kan gå videre med det.

Jesper Lund-Larsen mente, at det var sjældent at afløbet gik til kloakker, men snarere til arealerne udenom. Han var uenig i, at der blev givet dispensationer til glyphosatmidler til brug på jernbaner.

Vibeke Møller: Palle Kristoffersen fra Skov og Landskab havde på sidste møde som ekspert på området holdt et oplæg om emnet. At Per Rosenberg ikke var enig med eksperten er en ting, noget andet er, at der i høringssvaret fra GEUS ikke er noget svar på, hvad man så kan gøre. Der må konkrete ting på bordet og faglige konkrete forslag, for at styrelsen kan gøre noget.

Lea Frimann Hansen: Der er lagt op til, at der bliver foretaget en konkret risikovurdering i hver enkelt sag, og hvis der er usikkerheder omkring nogle af midlerne, vil det indgå i denne risikovurdering. Hvis der er anden viden omkring stofferne, vil styrelsen gerne vide det. Der er brug for konkrete faglige argumenter, styrelsen kan ikke nægte en godkendelse ud fra antagelser. Vi vil gerne have eksempler på hvilken dokumentation der mangler. Notatet vil som følge af bemærkningerne blive modereret i forhold til den faglige uenighed.

Jens Streibig afsluttede punktet efter en yderligere livlig diskussion og opfordrede til at eventuelle bemærkninger og konkrete henvisninger til manglende dokumentation bliver sendt inden den 6. marts 2009.

4. Orientering om administration mv. af bekæmpelsesmiddelområdet

A. Antal sager indkommet siden sidste møde

Der er kommet 59 sager.

B. Ændringer i registreringsvilkår

Der var ingen kommentarer.

C. Meddelte godkendelser siden sidste møde

Der var ingen kommentarer.

D. Orientering om lov om kemiske stoffer og produkter

Retningslinier for vurdering af eksponering af sprøjteførere

Rikke Donchil Holmberg orienterede om Miljøstyrelsens retningslinier for vurdering af eksponering af sprøjteførere.

./. Som bilag vedlægges orienteringen.

På spørgsmål fra Poul Henning Pedersen om Danmark anvender ekstra sikkerhedsfaktorer svarede Rikke Donchil Holmberg, at hvis stoffer er klassificeret i kategori 3 som carcinogene, mutagene eller reprotoxiske så lægges der i Danmark efter en politisk beslutning en ekstra sikkerhedsfaktor 10 på. Det blev præciseret, at sikkerhedsfaktorer er knyttet til de enkelte stoffers iboende egenskaber og ikke til eksponeringsvurderingen. Hvis der kan opnås enighed om en fælles EU eksponeringsmodel vil vi dog skulle bruge den.

Peter Jacobsen spurgte om Arbejdstilsynet er involveret i arbejdet, hvortil Rikke Donchil Holmberg svarede benægtende.

Lillian Petersen tilkendegav, at Arbejdstilsynet måske fremover skulle være involveret, hvis der kom en EU eksponeringsmodel.

Poul Henning Pedersen var bekymret for resistensudviklingen når den nye forordning trådte i kraft, og mange stoffer eventuelt faldt bort. Med hensyn til den nyligt afgjorte sag, hvor Miljøstyrelsen havde nægtet tilladelse til en meget begrænset sprøjtning pr. dag, oplyste han, at man stadig udviklede ny teknik og lukkede systemer til brugerne. Han håbede, at der kom fælles EU regler på området, så alle landmænd var stillet lige.

Jesper Lund-Larsen mente, at den moderne teknik skulle være i brug hos alle landmænd, før man kunne begynde at tage stilling til specifikke restriktioner for sprøjtning.

Lene Sigsgaard: En af grundene til at der er store problemer i landbruget er, at der ikke bliver brugt ordentlige sædskifter.

Poul Henning Pedersen pegede på at sædskiftet ofte hang tæt sammen med økonomien.

Jens Streibig takkede for orienteringen.

Tilbagekaldelse af produkter i forlængelse af EU-beslutning

Lea Frimann Hansen: På Miljøstyrelsens hjemmeside ligger en orientering om de frivilligt tilbagetrukne stoffer i EU revurderingen. For de stoffer er der ikke taget stilling til, om de skal forbydes, men de skal trækkes tilbage fra markedet den 31. december 2010. Der er en længere frist til at anvende stofferne end normalt nemlig til 31. december 2011. Man regner med, at nogle af stofferne kan nå at blive optaget inden den tid. Kommissionen har travlt med at få afsluttet revurderingsprogrammet i EU før den nye pesticidforordning træder i kraft.

Informationen blev uddelt på mødet og kan findes på:

http://www.mst.dk/Bekaempelsesmidler/Pesticider/Virksomheder/Procedure_for_frivilligt_tilbagetrukne_aktivstoffer.htm

I den seneste bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler er der for aktivstoffet terbuthylazin sat hurtige frister for tilbagekaldelse og anvendelse. Dette skyldes en uacceptabel risiko for udvaskning af metabolitter i koncentrationer, som overstiger grænseværdien for grundvand. Salg af midler med stoffet er forbudt fra den 20. februar 2009 og anvendelsen skal være slut den 20. april 2009.

Poul Henning Pedersen mente, at det ville være svært for landmændene at nå at bruge produkterne inden den 20. april.

Vibeke Møller oplyste, at styrelsen havde været i kontakt med alle de firmaer, der havde godkendelser med stoffet, og at de havde lovet at trække produkterne tilbage fra forhandlerne. Dansk Landbrugsrådgivning var også blevet informeret, så de kunne forberede landmændene om anvendelsesforbuddet.

På spørgsmål fra Michael Nielsen om man ville speede genansøgningsproceduren op for de frivilligt tilbagetrukne stoffer, der bliver genansøgt, svarede Vibeke Møller, at der var knappe frister i EU, og at medlemslandene også skulle se på det, så det ville komme til at knibe med at få lavet en hurtig national vurdering af de stoffer der blev optaget. Det ville bl.a. afhænge af, hvor mange af stofferne det kommer til at dreje sig om. Man kunne eventuelt ændre i rækkefølgen for behandlingen af ansøgninger, hvis produkterne var vigtige for erhvervet.

Status på afvikling af sagspukkel

Vibeke Møller: Miljøstyrelsen har lavet en større plan for afviklingen af sagspuklen. Med den finansiering og den normering der er for projektet skal vi afvikle 85% af de pukkelsager der er fra før juni 2008 inden udgangen af 2009.

Koncentrationen lægges på at få afviklet de ældste sager først, og de sager der kommer ind, venter så på den ældste del. Det der hober sig op skal laves i 2010. Sideløbende kører kemikaliehandlingsplanen, hvor der skal vurderes 9 nye aktivstoffer hvert år.

Digitaliseringsprojekt

Vibeke Møller: Samtidig med afviklingen af sagspakken har vi forsøgt med et lidt mere fremadrettet projekt, så man på sigt kan undgå pukler. Det er planen, på et tidspunkt at gå over til digitale ansøgninger, og i denne forbindelse skal bekæmpelsesmiddeldatabasen opdateres, ligesom der strammes op om procedurerne, når sagerne kommer ind, så de der ikke opfylder kravene bliver sorteret fra. Samtidig skal sagerne screenes for en vurdering af, hvor lang tid det vil tage at behandle dem, og eventuelt sende dem til ekstern vurdering. Fra den 1. april 2009 er det besluttet, at Miljøstyrelsen kan nøjes med at få ansøgningerne og dokumentationen elektronisk. Det er planen, at vi på længere sigt får lavet et system, hvor man kan søge digitalt over virk.dk. Der vil senere komme mere information om dette på styrelsens hjemmeside.

Jens Streibig takkede for orienteringen.

Ændring af kemikalieloven

Lea Frimann Hansen: Den 1. marts træder en ny ændring af kemikalieloven i kraft. Den indeholder hjemmel til at regulere stoffer med hensyn til terror. Salg af gødning til private er nu blevet reguleret i EU og derfor skal der hjemmel til at implementere disse regler i dansk lovgivning. Derudover er der en hjemmel til administrativ forlængelse af nationale godkendelser efter at stofferne er blevet optaget på bilag 1. Det kommer ikke til at betyde så meget for plantebeskyttelsesmidlerne, men for biociderne får det betydning således at styrelsen ikke skal lave arbejdet 2 gange med få års mellemrum.

Hormonforstyrrende pesticider

Der har været møde med aftaleparterne bag kemikaliehandlingsplanen og med følgegruppen, hvor man har diskuteret retningslinierne, og der er lavet udkast til, hvordan man skal håndtere stoffer, der er mistænkt for at være hormonforstyrrende. Aktivstoffet flurprimidol er blandt de ikke-optagne stoffer i EU og det vil blive udfaset pr. 1. maj 2009. Salget vil stoppe den 1. juli og det vil blive forbudt at anvende fra den 1. september 2009. Såfremt der ikke kan findes alternativer til konkrete anvendelser, må styrelsen se på en eventuel dispensation. Det er planlagt, at lave informationsmøder for branchen, for at understrege vigtigheden af at bruge værnemidler.

Uddannelsesbekendtgørelsen

Udkast til bekendtgørelse om uddannelseskraft til sprøjteførere er sendt i høring bl.a. for at efterkomme EU krav til udenlandske arbejdstagere. Det foreslås, at man hvert 4. år skal have opdateret uddannelsen med et 7 timers kursus (genopfriskningskursus).

Jesper Lund-Larsen var meget tilfreds med udkastet, de har arbejdet i mange år for at få indført opdateret undervisning. Han efterlyste, hvordan man sikrede, at udenlandske sprøjteførere kunne læse etiketten og arbejdspladsbrugsanvisningerne.

Lea Frimann Hansen meddelte, at det var Arbejdstilsynets regler om sprogkrav, der var gældende, da uddannelsesbekendtgørelsen ikke indeholder krav om sprog.

Lillian Petersen oplyste, at der var krav i Arbejdstilsynets bekendtgørelse om at arbejdspladsbrugsanvisningerne skal være på dansk. Hvis arbejdstagerne ikke kan forstå det, kan det være nødvendigt at oversætte det. Det påhviler arbejdsgiverne at kunne instruere deres udenlandske arbejdskraft på en for dem forståelig måde.

E. Orientering om EU

Pesticidforordningen

Lea Frimann Hansen: Den danske version af forordningen er under kommentering og vil blive sendt ud til medlemmerne, når den foreligger. Der vil blive en overgangsperiode i forhold til implementeringen, og styrelsen vil informere nærmere om det på hjemmesiden og ved et dialogmøde, hvor de centrale dele vil blive gennemgået. F.eks. afskæringskriterierne der er et nyt princip. For de danske procedurer betyder det ikke meget på nuværende tidspunkt.

Rammedirektivet for bæredygtig anvendelse af pesticider

Der vil blive informeret om dette direktiv på et kommende møde i forbindelse med Grøn vækst.

Statistikforordningen

Forordningen er i endelig forhandling mellem Rådet og Parlamentet, og vi forventer, at den bliver vedtaget i maj måned. Forordningen kan eventuelt på sigt også omfatte biocider, men det ved vi ikke endnu. Omfanget af hvor mange pesticider man skal indsamle statistik for er heller ikke fastlagt. Der er lagt op til, at for særlig problematiske stoffer kan der fastsættes særlige målsætninger for reduktion. Medlemsstaterne kan vælge hvilke områder, man skal lave statistik for.

Maskindirektiv

EU's maskindirektiv er ved at blive ændret til også at omfatte pesticidudbringningsudstyr. Her deltager Miljøstyrelsen sammen med Arbejdstilsynet i forhandlingerne.

F. Orientering fra Kemikalieinspektionen

Birte Børglum: Inspektionen fører i år tilsyn på golfbaner, for at se hvilke pesticider der opbevares der, og om de er lovlige at anvende. De har allerede været ude et par steder, og der opbevares nogle, der ikke må bruges, og det er man ved at undersøge. Resultaterne af tilsynene vil blive sendt ud til Rådet, når de foreligger.

Jeanne Duus Johansen oplyste, at mange golfspillere har udslæt på benene og hænderne, og at de har mistanke om, at det kan være bekæmpelsesmidler.

Lea Frimann Hansen: Til næste møde vil Plantedirektoratet blive inviteret til at fortælle om kontrollen af bekæmpelsesmidler hos landmænd.

G. Orientering om biocider

Lea Frimann Hansen orienterede om, at der er en ændring af biociddirektivet på vej, hvor tidsfristerne for godkendelse af aktivstofferne udskydes med i første omgang 4 år med mulighed for yderligere 2 år. Der vil endvidere komme en større revision af biociderne i en forordning, men den afventer for tiden ressource-diskussioner i EU.

Det er i EU besluttet at forbyde dimethylphorat i importerede artikler fra den 1. maj 2009 i henhold til produkt-sikkerhedsreglerne. Biociddirektivet regulerer for tiden ikke anvendelsen i importerede artikler, men det vil den nye forordning også tage højde for.

Jeanne Duus Johansen oplyste, at der også var hudproblemer med bl.a. sko fra Spanien og møbler fra Kina.

5. Forslag til tema på kommende møder

Arne Büchert foreslog en orientering om EFSA og den rolle de kommer til at spille.

Otto Meyer foreslog et tema om vurdering af den såkaldte cocktaileffekt, det vil sige vurdering af samtidig udsættelse for 2 eller flere pesticidrester i fødevarer (cumulative risk assessment - CRA) eventuelt til efteråret.

Niels-Martin Frost foreslog den nye MRL forordning og dens virkninger.

Statistikforordningen og grøn vækst vil også blive taget op på et møde.

6. Eventuelt

Lea Frimann Hansen orienterede om ulykken i Saudi-Arabien hvor 2 danske børn var døde efter at lejligheden var behandlet med fosforbrinte mod kakerlakker. Der er ikke produkter godkendt i Danmark til den brug.